

FÖRSVAR OCH REFORMER

DET VORE alltför pretentiöst att vid övertagandet av ansvaret för en publikation med Svensk Tidskrifts traditioner försöka avge någon mera vidlyftig programförklaring. En sådan skulle för övrigt vara befogad endast om avsikten vore att bryta med dessa traditioner — att bygga dess redigering på nya principer.

Men detta är inte avsikten. Svensk Tidskrift har i den politiska debatten företrätt den reformvänliga konservatism, vars paroll Harald Hjärne präglade med orden: Försvar och reformer. Denna paroll har fortfarande sin fulla aktualitet. Den kommer som hittills att präglade tidskriftens insatser.

Frågeställningarna kring försvars- och reformpolitiken har ju efter hand förskjutits. Medan motställningarna i försvarsfrågan hittills kunnat mildras genom en samling åtminstone kring de väsentliga punkterna, bryter sig meningarna i de sociala och kulturella reformfrågorna liksom kring de ekonomiska möjligheterna och metoderna för reformverkets fullföljande. Men den ekonomiska politiken, främst skattepolitiken, har

under det senaste årtiondet blivit den centrala politiska krigsskådeplatsen. Det är sant att de partipolitiska uppgörelserna i riksdagen och under valrörelserna därigenom blivit mera tekniskt invecklade och svårbegripliga. Men en gynnsam effekt har denna debattens koncentration till de ekonomiska frågorna dock haft; allmänhetens insikter i dessa ting har påtagligt ökat. Här har den demokratiska debatten fyllt en uppfostrande funktion. En argumentation i t. ex. skattefrågorna av den typ, som socialdemokratien ännu i slutet av 40-talet förde fram, är numera dömd att misslyckas. Huruvida opinionen ännu är mogen att acceptera den radikala omläggning av den ekonomiska politiken och främst skattepolitiken, som läget oundgängligen kräver, är dock ovisst.

Medaljens frånsida är att principdiskussionen kring de avgörande sociala och kulturella reformfrågorna trängts åt sidan. Härvidlag är alla partier medansvariga. Så mycket större skäl är det då att en publikation med Svensk Tidskrifts traditioner gör en ansträngning för att bidra till att återge meningensutbytet i dessa principfrågor dess

forna betydelse. Detta måste emellertid medföra en viss förskjutning ifråga om tidskriftens karaktär. Det blir inte möjligt att i fullt samma omfattning som tidigare bereda utrymme åt det kulturhistoriska material, som så länge givit tidskriften dess särskilda prägel.

Det är vår förhoppning att denna koncentration till frågor av betydelse för den aktuella samhällsdebatten skall vinna förståelse hos Svensk Tidskrifts läsekrets. Vi hoppas också att denna läsekrets skall kunna vidgas. Vi tycker rentav att det finns skäl till en viss optimism på denna punkt. Efter årets valrörelse har socialdemokratiens ledning försökt trösta sina besvikna trogna med den vid dylika tillfällen klassiska förklaringen att den borgerliga oppositionens framgångar berott på en hämningslös demagogi och att sådana framgångar inte kan bli bestående. Var och en som haft tillfälle att deltaga i valarbetet på borgerlig sida vet hur felaktigt detta är och hur grundlösa trösteorden kommer att visa sig.

Vad som hänt är att borgerlighetens stora latent reserver kommit i rörelse, reserver, nämligen, ifråga om personer med kunskaper och förmåga till en personlig politisk insats. Under de senaste valrörelserna har man kunnat se hur tiotusentals och åter tiotusentals människor utfört ett hängivet arbete på borgerlig sida i de otaliga små lokala sammanhang, där valen till sist vinnas eller förloras. Dessa

människors ansträngningar är den säkra grund på vilken ett borgerligt regeringsalternativ kan byggas och kommer att byggas. I deras krets finns ett glädjande stort intresse för den politiska samhällsdebatten. Alldeles särskilt känner de ett starkt behov av att få den orientering och de sakliga informationer som krävs för genomtänkta ståndpunktstaganden till de avgörande problemen på utrikes- och försvarspolitikens områden liksom i de principiellt centrala reformfrågorna. Här har Svensk Tidskrift en stor uppgift att fylla — i samarbete och under debatt med andra liknande publikationer på borgerlig sida. Att uppgiften också innefattar en bevakning och samhällskritik i skarpaste motsatsställning till den socialistiska åskådningens företrädare i vårt land säger sig självt. Den fasta utgångspunkten för det borgerliga alternativet är ju insikten att den enskilda äganderätten representerar en överlägsen princip för samhällets organisation — överlägsen, därför att den möjliggör *en maximal utveckling av våra ekonomiska resurser och därmed ett fullföljande av det sociala och kulturella reformarbetet samtidigt som dess maktfördelande funktion utgör en grundläggande garanti för den personliga frihetens och rättssäkerhetens bestånd.*

I denna uppgift är Svensk Tidskrift icke bunden åt något håll och dess redaktörer kommer icke att känna sig bundna av partihänsyn.

Men ett partipolitiskt hänsyn kommer de att taga — de vill efter för- måga och med utgångspunkt i den reformvänliga konservatism, som de omfattar, arbeta för ett utjämnande av motsättningarna mellan

de borgerliga partier, som en gång måste samlas kring ett regerings- program för bevarad frihet och fortsatta framsteg.

Erik Anners

Alf Åberg

SOCIALA REFORMER

... Socialreformen måste ses från den rena sociala förpliktelsens syn- punkt; det är kort och gott vår skyl- dighet att efter bästa förmåga sörja för ett sådant sakernas tillstånd som gör vårt land till det bästa möjliga hem för vårt folk, på samma sätt som det är vår skyldighet att bevara detta land åt svenska män och kvinnor.

... Det första målet för allt ekono- miskt-socialt arbete kan aldrig vara annat än *fattigdomens avskaffande*, och därom borde alltså personer av alla åskådningar kunna enas.

... I verkligheten är produktionens uppdrivande A och O i all diskussion om fattigdomens avskaffande. Alla våra ekonomiska problem äro därför, från den ena och viktigaste sidan sedda, endast moment i den stora frå- gan om hur vårt folk skall få ett bättre materiellt underlag för sin existens. Man kan ej undgå att hoppas, att detta något så när snart skall gå upp för so- cialreformens alla vänner, så att de ge sitt stöd åt arbetet på en ekonomiskt rätt ordnad produktion.

... Frågan om produktionens upp- drivande är emellertid ej enbart ett kvantitets- och organisationsproblem. Det är vidare i allra högsta grad ett moraliskt problem. En av nationaleko- nomiens djärvaste ehuru mest odisci- plinerade tänkare, Friedrich List, har

sagt det nästan grundläggande ordet: kraften att skapa rikedomar är vikti- gare än rikedomarna själva. Det är därför denna kraft, som framför allt måste bevaras, om fattigdomen skall kunna avskaffas — känslan av det personliga ansvaret, av att var och en är »sin lyckas smed».

... Men det må till sist sägas med allt möjligt eftertryck, att alla medel, som verkligen kunna visas leda till förbät- ring för samhället som helhet, ha an- språk på att komma till användning utan alla andra hänsyn. Enskildas väl- förvärvade rättigheter måste samhäl- let visserligen i stor utsträckning res- pektera, men ej för vissa enskilda per- soners utan för sin egen skull, dvs. för att ej bringa rättssäkerheten i fara. Även sådana rättigheter kunna dock ofta utan stor risk modifieras genom en förnuftig skattepolitik. Men där- med må förhålla sig hur som helst; det är i varje fall givet, att intet kan och intet får hindra samhället att sörja för en bättre ordning i framti- den; ingen institution kan få existera längre än samhällets väl kräver det. *Salus publica suprema lex*, det all- männa bästa är högsta lag. Det är en konservativ princip om någon.

Ur Eli Heckschers ledare »Sociala reformer» i Svensk Tidskrift 1912.